

Yeni

ORKUN

AYLIK TÜRKÇÜ DERGİ / ARALIK 1988 • 10. SAYI / 600 LIRA

TÜRK DÜNYASINDAN ÖNEMLİ ÜÇ KONU:

**MUSUL
VE
KIBRIS**

*Ş. Yücel'in yazısı
9. sayfada*

**AZERBAJCAN'DA
ÖNEMLİ VE
CESUR TEKLİFLER**

*Yasin Aslan'ın yazısı
10. sayfada*

**KARABAĞ
NEDEN
TÜRKTÜR?**

*Tekin Erer'in yazısı
11. sayfada*

TÜRK - İSLÂM SENTEZİ VE TÜRKÇÜLÜK

ATSIZ'DAN KAYABEK'E MEKTUPLAR (16. sayfada)

Azizim Kayabek,
Evvelâ mahsus selâm edip minnet
yanaklarından öperim. Bizim taraftan sual olunur
çalışıyoruz. Terkibi meçhul bir nevi çayla ve ilâç
siyonumuzu düşürmeye uğraşıyoruz; vaktiyle bu türlü
nâşenîde kefare kelimeleri yoktu. Tansiyon ve pans
siyonlar meçhulümüzdü. Saye-i cumhuriyette bunları
meçhul cihimize gelince:
Mektubu size saat 12 den önce geti
... gelişme olup

Milliyetçiliğin yüksek kültürlü milletlerdeki şekli

Prof. Sadri Maksudi ARSAL

Milliyet hissi yüksek kültür devrinden evvelki devirlere mahsus bir ruhi halet değildir. Milliyet duygusu milletlerin inkişafının her safhasında kuvvet ve tesirini gösteren bir duygudur. Yüksek medeniyet devrinden önceki devirlerde yayılmış olan, müsbet ilimlerin bugün bize bildirdiği kâinat ve tabii hâdiseler hakkındaki hakikatlerin o devirlerde malûm olmamış olmamasından doğan HURAFAT ismiyle malûm bazı yanlış görüşler, mantığa, selim akla aykırı insanlar milletlerin kültürleri yükseldiği zaman zail olurlar.

Milliyet hissi yüksek kültürün tesiri altında gevşeyen bir ruhi durum değildir. Bilâkis milliyet duygusunun kültürlü milletlerde daha büyük bir kuvvet, daha büyük bir derinlik, daha büyük bir salâbet iktisap ettiğini görüyoruz. Milletler kültür bakımından yükseldikleri zaman, biyolojik ve sosyolojik esaslara dayanan cibillileşmiş millet duygusu fertlerin ruhunda her zaman hâkim olan ve bütün hareket ve düşüncelerinde daima tecelli eden bir duygu olmakla kalmıyor, aynı zamanda bütün milletçe mukaddes telâkki olunan bir prensip mahiyetini iktisap ediyor. Kültürü yüksek milletlerde milli kütleye bağlılık hissine, o millete mensup olmak şuuruna, o "millî kütle"nin millet efradı için en yüksek bir kıymet olduğuna dair bir kanaat inzımam ediyor. Zaten her sevginin iki unsuru vardır.

1.- Sevenin sevilen şeye bağlılığı,

2.- Sevenin nazarında ve seven için sevilen varlığın diğer ona benzer şeylerden daha kıymetli olduğuna, bir nevi kutsiyetine dair kanaat.

Yüksek kültürlü milletlerde millet, başlı başına bir kudsi varlık, bir mâseri şahsiyet telâkki olunur. Fertler bu yüksek varlığa karşı kendilerini vazifeli hissederler, bu vazifeyi ifa etmeyi bir kudsi mükellefiyet telâkki ederler.

Bu safhada milliyet duygusu milleti hür ve müstakil bir millet olarak, ebediyen yaşatmak arzu ve iradesinden, milletin yaşamasına mâni olabilecek âmillerle her an mücadeleye hazırlıktan, hülâsa millete bağlılıktan ibaret olmakla kalmıyor, bu his ve arzulara milletin kültür ve medeniyetini en yüksek dereceye çıkarmak, millete diğer medenî milletler arasında hürmete lâyık bir yer temin etmek, milleti iktisadî bakımdan refaha, içtimai bakımdan rahat ve huzura, siyasi bakımdan başşa ulaştırmak, bu yolda faal bir rol ifa etmek arzu ve iradesi inzımam ediyor. Milletin münevver, şuurlu fertleri arasında bu arzular hâkim bir ruhi halet oluyor.

Onun için biz bugünkü medenî milletlerdeki muasır, rasyonel milliyetçiliği, şöyle tarif edebiliriz: "Milliyetçilik biyolojik ve sosyolojik esaslara dayanan ve irsileşmiş bir duygu olan milli kütleye bağlılık duygusunun derinleşmiş, kudsi bir prensip mahiyetini iktisap etmiş şuurlu bir şeklidir."

Bugünkü medenî milletlerde milliyet duygusu müstakil bir milli ideolojinin, müstakil bir "Kâi-

nat ve hayata bakışın" bir his ve bir ruhi halet şeklinde TEBELLÜR etmiş bir hulâsasıdır.

Milliyet duygusunun arkasında bütün millete şâmil samimî inanlar, müşterek dîni akideler, sevilen milli dil, fertlerin candan bağlı oldukları milli vatan, alışılmış, hayatın bir süsü haline gelmiş milli örf ve âdetler, türlü bakımdan insanın kendisine çok yakın olan, müşterek hislere mâlik insanlar kütlesi vardır.

Bunların hepsi milliyet duygusuna mâlik olan normal bir insan için birer mânevi servettir.

Bunlar insanın hemen hemen bütün ruhi ihtiyaçlarını tatmin eden unsurlardır.

Farzımuhal olarak milliyetine bağlı bir insanın birdendire bütün bu mânevi servetten mahrum edilmiş olduğunu tasavvur edelim: bu insan, ruhunda müthiş bir boşluğun, korkunç bir ruhi uçurumun hâsıl olduğunu hissedecektir ve başı dönecektir.

Milliyetçiliğin bu şekli, bugün dünyada hâkim olan, en dinamik mânevi kuvvetlerden biridir.

Milliyetçiliğin bu şekli alması, bu seviyeye erişmesi pek çok şartlara bağlıdır. Millet içinde kültürlü fertlerin çoğalmış olması, milli dilde bir yazılı edebiyatın yaradılmış ve inkişaf etmiş olması, eserleriyle milli hisleri besleyen, okşayan büyük şairlerin, milli maziye milli bakımdan aydınlatan tarihçilerin, milli tarihin şanlı ve parlak devirlerini, canlandıran romancıların zuhur etmiş olması, bütün milletin nisbî bir refaha erişmiş olması, köylerde ve şehirlerde müreffeh bir sınıfın teşekkül etmiş olması, bütün milletin devlet idaresine iştirak etmeğe başlamış olması, bütün memleketin demokratlaşma devrine girmiş olması bu şartların en mühimlerindenidir.

Şuurlu milliyetçilik, mahiyeti ve temayülü itibarıyla demokratik bir ruhi hâdisedir. Onun için şuurlu milliyetçilik ancak hür ve demokratik milletlerde inkişaf edebilir.

MEFKÜRE

Milletleri uyandırır uykudan;
Bir ateştir... Alevi var, külü yok!
Hâinlerin ödü kopar korkudan
Kurtulunca yayından bu ateş ok...

Bu ateşin nurlarıyla esirler
Zincirleri koparırlar, gelirler,
Taht yıkarlar, baht yaparlar, bilirler
Hakkı... Derler: "Vazifemiz daha çok!"

Bu: Mefkûre... Yok mu, ey Türk, haberin?
Bu mukaddes şeyle yanar içerin,
Aç gözünü, artık uyan, hem gerin
Bırak çıksın rûhundan şu ateş ok!..

Ömer SEYFEDDİN